

TOM AVERY
WAT WE
NIET WISTEN

Voor mijn moeder, omdat ze me liefde voor boeken heeft
meegegeven, en voor mijn vader, omdat hij me liefde voor
Star Trek heeft meegegeven.

‘Het is leven, kapitein, maar niet zoals wij dat kennen.’

Commander Spock – *Star Trek: The Motion Picture*

Schatten

Het stormde. 's Nachts dreunde de wind tegen onze ramen. De donder riep naar ons. Zwarte wolken pakten zich samen boven het eiland. Overdag bleef het donker.

Na afloop van een storm is het op de strook kiezelstrand tussen ons eiland en het vasteland altijd een rommeltje. Drijfhout, visnetten die in een kluwen zitten, glazen flesjes en plastic verpakkingen, dat ligt allemaal rondgestrooid alsof het Gods afval is dat uit een hemelse vuilniszak is gevallen.

Schatten liggen er ook. Ned en ik gaan tussen de troep op zoek. We pikken de mooiste vondsten in, die nemen we als buit mee naar huis, naar onze schatkamer.

Mijn vaders lage garage is nooit groot genoeg geweest voor zijn busje. Het is een bakstenen gebouwtje met een dak van golfplaat, waar ook geen auto in staat. Nee, het staat er propvol met de buit van een stuk of tien stormen.

We hebben een verzameling schoenen in alle maten,

van een leren babyschoentje tot een geelrubberen lieslaars. Op een hoge plank staat een doos botten met erbovenop een koeienschedel. Uit een oud verfblik steekt een roestig, kapot mes, zo lang als mijn onderarm. Als we dat blik van de plank tillen hoor je er drie vorken in rammen; we zijn al tijden op zoek naar lepels.

Hoeden en een leren tas met een gouden gesp. Een uitbeen gesneden walvisje. Ongeopende conservenblikken, allemaal zonder etiket. Een haarborstel. Speelgoed en boeken, opgezwollen en vol barstjes van de golven en de zon. Allerlei vissersgerei hangt om een reddingsboei die vast niemand het leven heeft gered.

Sommige spullen moesten we met z'n tweeën over het kiezelstrand mee naar huis slepen: het frame van een fiets, een stoel waar een poot af was, een lange, dikke roeispaan, een zinken teil die nu als een kleine badkuip midden in de garage staat.

Eén keer vonden we het rottende karkas van een zeehond. Ned zei dat we dat mee naar huis moesten nemen omdat het paste bij onze 'missie op zoek te gaan naar nieuw leven'. Toen we het eindelijk van het strand af hadden en helemaal mee naar boven hadden gedragen, het

kustpad op naar ons huis met de garage ernaast, werd het al donker. We moesten het van mijn moeder begraven.

Net als anders hadden we tijdens deze laatste storm gewacht, naar de bliksem gekeken en gejoeld als de donder knalde. De storm trok voorbij en mijn vader ging vroeg naar zijn werk. Er was een plaat van het hek omgevaaid. Die moest ik van mijn moeder repareren voordat ik het in mijn hoofd haalde iets anders te gaan doen. Ik duwde hem weer op zijn plaats en spijkerde hem aan de paal vast. Binnen hoorde ik Ned op de bank zijn longen uit zijn lijf hoesten terwijl mam zijn borst beklopte. Ik ging harder hameren en neuriede er de beginmuziek van *Star Trek* bij.

Anthony, een buurman en een vriend van mijn vader, reed toeterend langs. Ik zwaaide. Hij gaf me een knipoog en knikte, zodat zijn politiehelm op en neer deinde.

Uit het huis naast ons riep mevrouw Clarke over het hek: 'Kan het wat zachter?'

'Sorry. Ik ben bijna klaar.'

Ze snoof, deed de deur dicht en ging terug naar haar keuken, waar ze nijdig door het raam naar me bleef kijken.

Ik timmerde net de laatste spijker erin toen Ned, klaar met zijn behandeling, de voordeur uit kwam stuiven. Eindelijk vrij! We stapten op onze fietsen, reden zonder te hoeven trappen de lange helling af en lieten ze toen bij het begin van het strand achter.

‘Kom op,’ riep mijn broer, die al over de hoogste richel van de strook strand ploeterde. De kiezels knerpten onder zijn voeten.

Nooit is de lucht dieper blauw dan na nachten vol wind en regen. Ik zag niets anders dan blauw, blauw en nog eens blauw, en die magere Ned die voor me uit klauterde.

Hij begon met de woorden waarmee we onze speurtocht altijd inleidden, geleend van ons lievelingsprogramma: ‘Dit zijn de avonturen van Ned en Jamie.’

Lachend en met mijn beste Captain Kirk-stem ging ik door. ‘Hun vijfjarige missie om vreemde, nieuwe plekken te verkennen, op zoek naar nieuw leven en troep op het strand. Om moedig voorwaarts te gaan,’ schreeuwde ik.

‘Waar nog geen mens ooit is gegaan,’ maakte Ned het af, en grinnikend trokken we verder.

Onze zak was leeg. Onze ogen spiedden de kustlijn af. Ned schopte met zijn dunne gympjes door de aangespoelde rommel.

‘Laat los,’ zei hij tegen een sliert bruin zeewier die aan zijn been bleef hangen. Hij probeerde hem eraf te schud- den, tot een hoestbui dat onmogelijk maakte.

Boven ons krijsten de meeuwen. Als ik goed had geluis- terd had ik misschien wel gehoord dat ze een waarschu- wing riepen. *Kijk uit.*

Toen Ned uitgehoest was, ging ik op mijn hurken zitten en trok het wier van zijn magere enkel. ‘Naar huis? We kunnen het later nog eens proberen,’ zei ik. Ik had geen zin om terug te gaan, maar sommige dingen zijn nu een- maal belangrijker dan waar ik zin in heb.

Ned trok het gezicht waarmee hij wilde zeggen dat er niks aan de hand was: wenkbrauwen omhoog, brede grijns van oor tot oor. ‘We hebben nog niks,’ zei hij.

Ik nam mijn broer eens goed op, krabde aan mijn kin en knikte.

We klommen weer naar het bovenste deel van de richel. Daar bleven we even staan, we ademden de zilte lucht in en keken naar de auto’s die mensen van en naar het eiland vervoerden over de weg die parallel liep aan de kust. Daarna volgde onze zoekende blik de lange boog van het strand, waar de schuimende zee op de kiezels speelde.

Een visser, die met zijn lange hengel uithaalde om het aas ver in zee te krijgen, stond binnen gehoorsafstand. Een stelletje slenterde hand in hand van ons weg, naar het eiland. Op die paar mensen na was het strand van ons.

We tuurden naar een smerige hoop, bruin met groen, achter de visser. In zo'n warrige kluwen zeewier zou best een schat kunnen zitten. Maar voor hetzelfde geld zaten we tien minuten voor niks in het slijm te wroeten.

‘Kom op, we doen het,’ zei Ned.

Met kleine stapjes liepen we over de bovenrand van de grindwal. Het strand bewoog onder onze voeten en aan weerszijden rolden er steentjes omlaag, links naar het Kanaal en rechts naar de haven van Weymouth.

‘Môgge,’ riep de visser toen we boven hem langskwamen.

‘Morgen,’ zei ik met mijn eigen stem.

‘Môgge,’ zei Ned met de stem van de visser, diep en knarsend.

De man wendde zich hoofdschuddend af, en Ned giechelde.

Wat we hadden gezien bleek een dikke laag wier; we kregen kletsnatte schoenen toen we hem met onze voeten doorzochten, de planten opzij duwden en het strand eronder blootlegden. De gebruikelijke stukken visnet en afval: plastic, glas en touw.

Zompend waadde ik dieper door het troebele bruin tot mijn linkervoet neerkwam op iets wat geen steen en ook geen plant was.

‘Hier ligt misschien iets,’ riep ik, en ik ging een stapje achteruit.

Ned kwam hoestend naar me toe. Ik porde ertegen met de neus van mijn schoen. Het was zacht, vlezig. Ik duwde het wier opzij. Eronder zat iets donkerbruins, glad en glinsterend.

‘Wat is het?’ vroeg Ned, die nu naast me stond.

Ik ging op mijn hurken zitten en voelde met een vinger aan onze vondst. Op het oog was

hij glad maar als je hem aanraakte een beetje ruw, net als huid. Toen ik harder duwde voelde ik iets bewegen.

‘Het leeft,’ siste ik tegen mijn broer. ‘Misschien weer een zeehond.’

Ned hurkte naast me en samen pulkten we voorzichtig de laagjes zeewier weg. Het bruine vel kreeg aan de ene kant groene en blauwe schubben en aan de andere kant een diepere kleur bruin, bijna zwart.

‘Een of andere vis?’ fluisterde Ned.

We trokken aan de slierten wier en er kwam een rechthoek vel tevoorschijn, glad aan het ene uiteinde en geschubd aan het andere. Dat is zijn rug, dacht ik. Daarna kwamen er poten en gewrichten die niets van een vis weg hadden. Ze waren heel klein, niet langer dan de armpjes en beentjes van een baby. Ze zagen er verschrompeld uit en er zaten lange handen en voeten aan – zo lang als die van opa, langer dan die van de meeste mannen. Maar opa’s handen zijn breed en gespierd, en deze waren mager, met heel dunne botjes erin.

Ned en ik zwegen. De zee zweeg ook. De meeuwen boven ons maakten geen geluid meer. Misschien keken zij ook mee. Nog een paar slierten groen en bruin, waar een

kop zou moeten zitten, zou kunnen zitten.

‘Wacht,’ siste ik toen mijn broer zijn hand uitstak. ‘Wat is het?’

Ned grinnikte. ‘Laten we maar eens kijken.’

Mijn hart bonsde. Het liefst wilde ik onze vondst weer onder het wier verstoppen en knerpend over het grind wegelopen op zoek naar oude schoenen en wie weet die ontbrekende lepel. Ik wilde dat alles bleef zoals het was.

Maar mijn broer wilde avontuur. Dat wilde hij altijd. Hij trok de laatste dunne repen wier weg.

Mijn maag kwam omhoog en ik kreeg geen lucht meer. Ik voelde niets anders dan vreselijke angst en dreunende spanning.

Zo’n kop had ik nog nooit gezien. Het wezen lag op zijn zij. Het had de ogen dicht, maar ze hadden dezelfde vorm als die van een mens en de neus was net het platte neusje van een kind. Daar eindigde het menselijke en begon de vis. Een brede bek, die van de ene kant naar de andere van het gezicht liep. Daaronder en onder de lange, smalle kaak zaten gesloten kieuwen. Bovenop, waar haar had moeten zitten, zag ik drie puntige vinnen op een rijtje. Geen oren.

Wij bleven op onze hurken zitten toekijken hoe dat ruggetje op en neer ging en het wezen diep en geluidloos ademde.

Met wijd open ogen en een hart dat tegen mijn ribben bonkte, als zo'n enorme boor die mijn vader in de steengroeve gebruikt, keek ik even naar mijn broer. Neds gezicht straalde van opwinding.

Ik keek weer naar het wezen. Geen van beiden zeiden we een woord.

Toen zagen we één oog op een spleetje opengaan, een oog zo zwart als de diepste zee, en een van die lange, dunne handen schoot omhoog en greep Ned bij zijn pols. Het wezen trok zich met een vaag hees geluidje en misschien een glimpje herkenning naar hem toe.

We gilden het allebei uit. Ned rukte zich los en we vielen achterover in de slijmerige kluwens wier. Het wezen viel ook terug. En het oog ging weer dicht.

